

CO COVID VZAL A DAL

Současný vývoj situace pandemie koronaviru umožňuje podívat se s trochou nadhledu nejen obecně na zdravotnictví, ale i na situaci v hygienické službě, a vůbec – i na naši službu pro stát. Všichni tak nějak tušíme, že co bylo před koronavirem, je již historie a trochu nevíme, co nás čeká a jak se budeme muset chovat, byť i jen v nedaleké budoucnosti.

Co nám Covid vzal na prvním místě, je Jistota či Jistoty. Jistota, že jsme ovládli všechny léčebné procesy a postupy, že epidemie jsou minulostí a že hrozba pandemie se nikdy nenaplní. Tento pocit se týká každého jednotlivce, ale bohužel i EU včetně České republiky. Proto bylo nutno za každou cenu shánět ochranné prostředky na Dálném východě a organizovat letecký most pro dovoz drobností jako jsou roušky a respirátory. Příliš jsme si zvykli na globalizaci, na snadnost obchodování se všemi komoditami. To samé platí pro vývoz technologií a zkušeností. Jistota, že za tyto drahocenné informace máme jakési „předkupní právo“, také zmizela. Solidarita mezi zeměmi, deklarovaná mnoha smlouvami a gesty, zcela padla. Zkrátka bližší košile než kabát. Zákazy vývozu základních diagnostických prostředků a jejich nedostatek způsobily, že (bohudí!) zafungovala letitá zkušenost starší generace laboratorních pracovníků, kteří byli schopni „uvařit“ dostatečné množství virologického živného roztoku. Podobných příkladů jste registrovali ve svém okolí jistě mnoho. Díky za ně! Paměť a zkušenosti starší generace budiž pochváleny!

Je dobře, že jsme měli možnost pandemii zažít. Ukázalo se totiž, že systémy, které byly historicky nastaveny ještě před rokem 1989, zafungovaly i v dnešní „moderní“ době. Vždyť tehdy naši vzdělaní odborníci v hygienických službách byli žádaným „vývozním artiklem“ a chloubou zdravotnického systému. Všechna zpochybňování této skutečnosti jsou lichá. Prostě je to tak, mravenčí práce sledování jednotlivých případů v kontextu řešené situace se vyplácí. Samozřejmě moderní technika nám skvěle pomáhá, umožňuje rychleji reagovat, ale postrádá bezprostřední správnou reakci erudovaného odborníka na jen tak mimochodem pacientem sdělenou skutečnost při pohovoru.

A co nám Covid dal? Hlavně Příležitost. Příležitost být u zkoumání zcela nového onemocnění, dávat dohromady informace, souvislosti, epidemiologii nejen původce, ale i všech vyvolaných reakcí a potřeb. Příležitost prověřit akceschopnost jednotlivců, kolektivů i institucí, stanovených metod i všech řídicích mechanismů na nejrůznějších úrovních, včetně státu. Uspěli jsme? Na tuto otázku si každý odpoví sám. Jako celek jsme však jistě uspěli! Pozor ale, to není konec! Jen čas k nadechnutí!

Dokázali jsme i při velmi omezených lidských a materiálních silách dostat své úloze. Avšak tyto kapacity nejsou nevyčerpatelné. Nyní je příležitost nejen všechnu práci ocenit, ale také zabezpečit, aby všechny tyto snahy měly pokračování v mladých následovnicích. Rádi jim své zkušenosti předáme.

Covid ukázal, že bez odpovídajícího finančního zabezpečení těchto služeb do budoucna nemůžeme očekávat ani příliv mladých lékařů či laboratorních pracovníků, ani to, že budeme schopni adekvátně reagovat na všechny vzniklé situace. Povolání hygienika se stalo mimořádně atraktivním, využijme toho! Hygienik má informace, musí a umí rozhodovat – uplatní se na celém světě!

Jsem rád, že současné generace mladých laborantů, vědců, hygienických, zdravotnických a sociálních pracovníků měly možnost tuto (pro nás relativně benigní) pandemii prožít. Že ji mohly prožít i naše rodiny, přátelé, spolupracovníci. V mnoha případech se ukázalo, na koho se můžete spolehnout, koho z kolektivu vyzdvihnout do řídicích funkcí, ale také to, kdo je zbytečný a kdo spíše překáží ve chvílích, kdy opravdu o něco jde. Obdivuji trpělivost našich rodin, když se zapřením jedly jen 2krát za týden večer teplé jídlo a tolerovaly nikdy nekončící telefonáty i v dobu, kdy se „normální“ lidé věnují soukromým aktivitám či spí. My jsme toho moc nenaspali, nebyl čas na nic soukromého. Zocelilo nás to! Myslím, že nyní řadíme své životní hodnoty trochu jinak. Určitě se to přeneslo i na naše děti a okolí. Pro mnohé jsme se stali příkladem. I to je hodnota a ocenění. Vážme si toho a využijme, co nám Covid dal!

*MUDr. Pavel Březovský, MBA
ředitel Státního zdravotního ústavu*